

„COVID-19 HEROES“: mezinárodní studie dopadů pandemie na zdravotníky a pracovníky sociálních služeb

„The COVID-19 HEalth caRe wOrkErS (HEROES) Study“ je mezinárodní studie zkoumající dopady pandemie COVID-19 na psychiku zdravotníků a pracovníků sociálních služeb. Českým partnerem studie je SUMMK ČLS JEP a garanci převzalo MZ ČR. Studie byla schválena Etickou komisí MZ (rozhodnutí č. j. MZDR 23393/2020-MIN/KAN).

Studie má tyto cíle: určit dopad expozice pandemie COVID-19 na psychiku a na sociální podmínky zdravotníků během pandemie a po ní, prozkoumat, jakým způsobem pandemie COVID-19 změnila organizaci a praxi zdravotní péče a určit, jakým způsobem působí rozdílnost jednotlivých zemí a specifické národní faktory, včetně strategií, kapacity zdravotnictví, intenzity testování, počtů úmrtí v souvislosti s COVID-19. Studie by také měla k přispět k lepšímu pochopení potřeb pečujících při zvládnání mimořádných situací obecně a měla by pomoci nastavit funkční systémy psychosociální, ekonomické a organizační podpory zdravotníků i pracovníků sociálních služeb.

V ČR proběhlo první kolo studie od 24.6.2020 do 31. 8. 2020. Vyplnění dotazníku je dobrovolné, a po podepsání informovaného souhlasu; respondent může svoji účast ve studii kdykoliv ukončit. Dotazník je samozřejmě anonymní, respondent pouze uvádí mail ke kontaktu na další kola studie. Prvního kola se v ČR zúčastnilo 1856 respondentů různých zdravotnických profesí a z oblasti sociální péče. 1416 z nich vyplnilo celý dotazník a bylo zařazeno do studie. Mezi respondenty převažovaly ženy (76,4 %). Z pracovišť vyplnili dotazník převážně zaměstnanci nemocnic (73,3 %), sociální péče včetně psychosociální rehabilitace a přednemocniční péče je zastoupena v 15,5 %. Mezi zastoupenými profesemi bylo nejvíce lékařů (n=356; 26,9 %), dále zdravotních sester (n=306; 23,1 %) a vedoucích zdravotnických pracovníků (n=161; 12,2 %).

Některé z dotazů mapovaly expozici, rizika a změny v pracovních postupech v souvislosti s pandemií: 40 % respondentů bylo zařazeno do jiného týmu nebo mělo během pandemie nové úkoly. 34,9 % respondentů hodnotí poskytnuté OOP jako nedostatečné. Testována na COVID-19 byla necelá pětina (19,4 %) respondentů. Pouze 13,9 % respondentů mělo specifické instrukce, týkající se priorit pro indikaci UPV u COVID-19 pozitivních pacientů. 81 (7,9 %) odpovědělo kladně na dotaz, zda se museli během pandemie rozhodovat o prioritách v ošetření pacientů s COVID-19. Možnost neodpovídat na tuto otázku využilo 19 osob (3,6 %), 13,6 % si nevybrali z nabízených možností a 74,9 % nebylo před nutnost volby postaveno. Přestože dotazník byl distribuován v době poklesu pozitivních případů v relativně klidném období, bylo 221 (16,7 %) respondentů v blízkém kontaktu s pozitivními pacienty a 269 (20,3 %) si nebylo jisto.

Varovné je, že i přes mírný průběh pandemie v ČR během jarních měsíců ve srovnání s některými více zasaženými zeměmi a přes veřejně deklarovanou podporu odpovědělo 370 respondentů (27,9 %) souhlasně na otázku, zda se jako zdravotníci kvůli pandemii cítili stigmatizováni nebo diskriminováni a 66 respondentů (necelých 5 %) vykazovalo vyšší riziko deprese nebo zvýšeného rizika sebevražedného chování.

Jana Šeblová, Dominika Šeblová, Roman Gřegoř, Dita Protopopová

Český koordinační tým studie „COVID-19 HEROES“